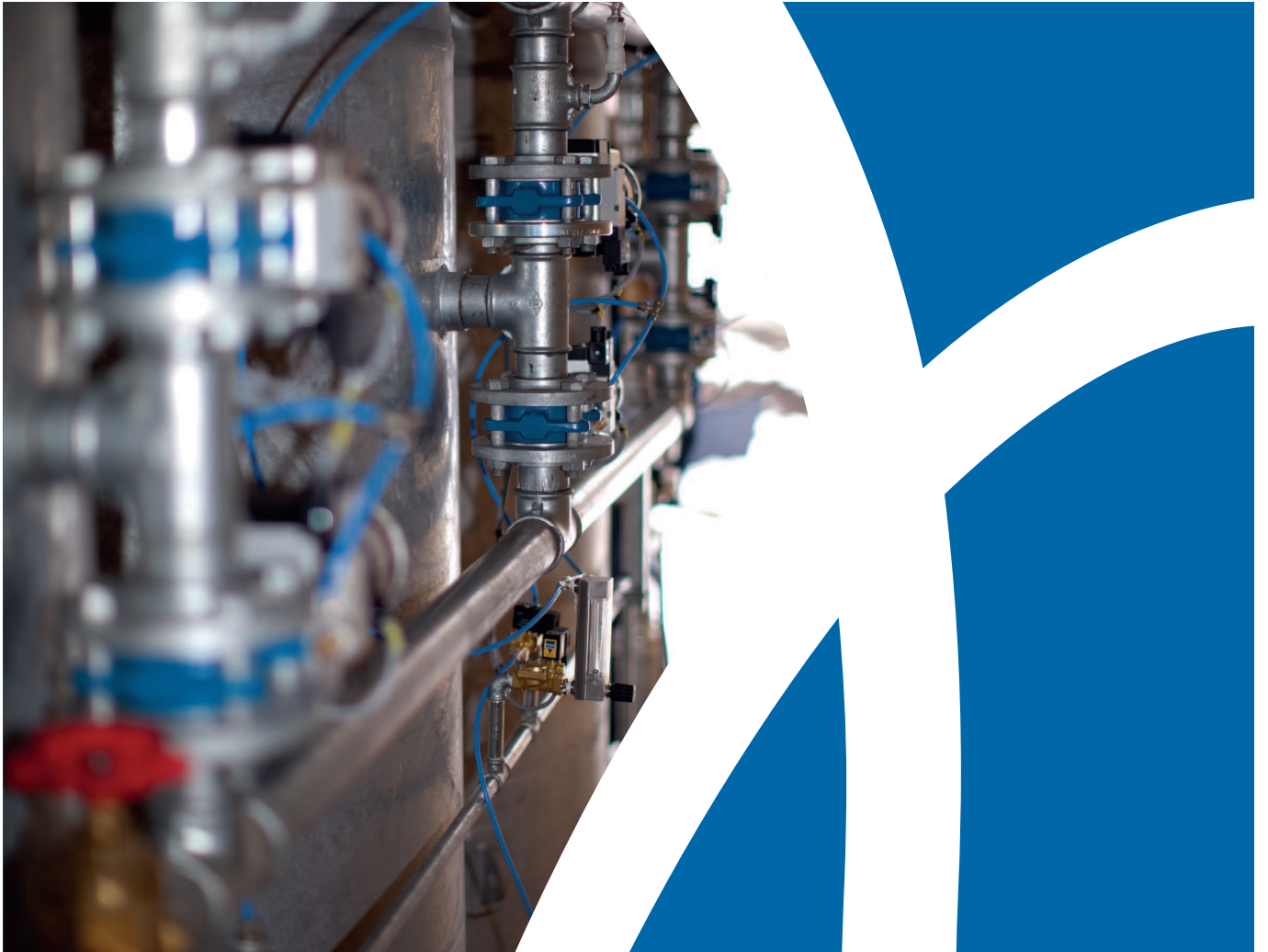

Regional Udvikling, Vand og Jord

Jordforurening

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2020

Februar 2020

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020

Regionens indsats over for jordforurening

Regionens indsats over for jordforurening omfatter de forureninger, hvor loven ikke giver mulighed for at påbyde forureneren at undersøge eller fjerne forureningen og hvor der er værdifuldt grundvand, bolig, børneinstitution, overfladevand eller internationale naturbeskyttelsesområder. Regionen kortlægger alle grunde, hvor der enten er mistanke om eller viden om, at grunden er forurenet.

På grunde, hvor der er mistanke om forurening, og hvor regionen har indsats, foretager vi en indledende forureningsundersøgelse. Hvis grunden viser sig ikke at være forurenet, udgår lokaliteten af kortlægningen.

For en del af de grunde, der faktisk er forurenede, kan forureningen udgøre en risiko for værdifuldt grundvand, boliger eller overfladevand. Er det tilfældet, foretager vi en videregående undersøgelse af forureningens omfang. Viser undersøgelsen, at der fortsat er risiko, vil næste skridt være en oprensning, som består i at fjerne dele af eller hele forureningen, således at risikoen afværges.

Høringsperiode

Forslaget om regionens indsats i 2020 har været i høring i fire uger frem til d. 3. januar 2020.

Prioritering af indsatsen i 2020

De videregående forureningsundersøgelser og oprensninger er dyre, og vi er derfor nødt til at prioritere, hvilke lokaliteter vi undersøger først. Principperne for prioriteringen er nærmere beskrevet på side 5.

Vores prioritering for 2020 er regionens forventede indsats over for jordforurening. Hvis vi får ny viden om alvorlige forureninger, som nødvendiggør en akut indsats, kan vi være nødt til at ændre prioriteringen. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at planen hverken medfører pligter eller rettigheder for grundejerne.

Øvrige indsatser

Aktiviteterne med videregående undersøgelser og oprensninger er kun en del af regionens arbejde med jordforurening. Du kan læse mere om vores indsats, udviklingsopgaver og myndighedsopgaver på [regionens hjemmeside](#). Her kan du også finde oplysninger om vores strategier og arbejdsplaner for tidligere år.

Økonomi

De nye forureningsundersøgelser og oprensninger sættes i gang for ca. 9 mio. kr.

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020							
Nye undersøgelser 2020							
Prioriteringsgrundlag	Lokalitetsnr.	Branche	Adresse	Indsats grundvand	Indsats indeklima	Indsats kontakt	Indsats overfladevand
Prioriteret grundvandsindsats	529-10022	Auto- og smedeværksted med benzinsalg	Brystrupvej 16, 6230 Rødekro	X			
	503-10015	Tidligere benzinsalg	Nederbyvej 9, 6340 Kruså	X	X		
	519-05707	Bovrup Losseplads	Bovrup Kirkevej 31B, 33, 6200 Aabenraa	X		X	
	533-05702	Tidligere Losseplads	Skolevej 12, 6400 Sønderborg	X	X	X	
	545-05717	Tidligere losseplads	Gamle Kirkevej 31, 6200 Aabenraa	X			
	461-00001	Losseplads	Husemosevej 80, 5491 Blommenslyst	X			
	461-00040	Pårup Losseplads	Stegstedvej 74, 5200 Odense V	X			X
	461-00199	Militære Arealer / Gartneri	Rismarksvej 52, 5200 Odense V	X			
	461-06351	Servicestation	Middelfartvej 509, 5491 Blommenslyst	X			
	461-70197	Autoværksted	Ravnebjerggyden 114, 5250 Odense SV	X			
	503-03709	Tidligere fyldplads	Kådnermarksvej 20, Toldbodvej 3, Lervejen, 6330 Padborg	X			
	503-05713	Tidligere Losseplads	Skolegade, 6340 Kruså	X			
	503-20010	Flyveplads	Flyvepladsen 6, 6330 Padborg	X			
	539-10017	Smede-, auto- og maskinværksted med benzinsalg	Ravsted Hovedgade 50, 6372 Bylderup-Bov	X		X	
	481-00003	Lindegårdsvej Losseplads	Lindegårdsvej 4, Bogøvej 8, 5900 Rudkøbing	X			
	481-00019	Tidl. Renseri, Norvalin Tøjrensning	Hovedgaden 10, 5932 Humble	X	X		
	481-00023	Autoværksted, maskinfabrik, benzinanlæg og elværk	Hovedgaden 12, Eggertsvej 3, Eggertsvej 2A, 5932 Humble	X			
	487-00013	Mekaniker	Bygaden 40, 5953 Tranekær	X			
	427-00007	Høje Dong Losseplads	Høje Dong 12, 5771 Stenstrup	X			
	440-81017	Autoreparation	Rønningevej 4, 5500 Langeskov	X			
	497-00001	Tidligere losseplads	Tvevadgyden 21, 5863 Ferritslev	X			
	441-00008	Langeskov Elværk, Trykkeri	Odensevej 29, 5550 Langeskov	X			
	489-00003	Tidligere losseplads	Stendamsvej 1, 5540 Ullerslev	X			
	495-00009	Bilophugning og losseplads	Margårdsvej 2A, 5853 Ørbæk	X	X	X	
	441-00003	Losseplads, Planteskole	Nyborgvej 39, 5550 Langeskov	X			
	497-00579	Rolfsted Auto	Rolfvej 45, 5863 Ferritslev	X			
	441-00011	Servicestation samt autoværksted	Odensevej 22, 5550 Langeskov	X	X	X	

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020

Nye undersøgelser 2020, fortsat

Priorite- rings- grundlag	Lokalitetsnr.	Branche	Adresse	Indsats grundvand	Indsats indeklima	Indsats kontakt	Indsats overfladevand
Akut prioriterede forurenninger	553-33103	Blåbjerg Plt. (Øksbøl Statsskovdistrikt)	Blåbjergvej 50, 6830 Nørre Nebel			X	
	550-81286	Brøns Maskinstation	Gasse Høje 25, 6780 Skærbæk	X			
	461-06022	Loreni Møbler - autoværksted	Højløkke Allé 2A, 5270 Odense N		X	X	
	630-81684	Maskinstation & Entreprenørforretning	Åstbyvej 3A, 7184 Vandel	X			
	571-78001	Tri Renseriet	Sønderportsgade 19, 6760 Ribe		X		
	461-90081	Gartneri med olietank	Allesøvej 122, 5270 Odense N	X			
	621-00392	Produkthandel	Vejlevej 500, 6051 Almind			X	
	545-07402	Tidligere Produkthandel	Ved Slottet 25, 6200 Aabenraa			X	
	617-00021	Runestaven APS	Fårupgårdvej 3, 7300 Jelling			X	
	621-00461	Kehlets Frøforretning	Stenderupvej 47, 6091 Bjert	X			
	575-99008	Benzin og servicestation	Læborgvej 3, 6600 Vejen	X	X		
	480-81251	Maskinstation	Grønnegade 40, 5450 Otterup	X			
	461-00066	Ribjergvej Losseplads	Ribjergvej 27, Odense S	X			
Nye oprensninger 2020							
Akut prioriterede	575-81270	Smedje	Nørrebyvej 2, 6630 Rødding			X	
	510-81252	Tidligere tjæreplads	Kelstrup Strandvænge 3, 6100 Haderslev			X	
Pakkesager 2020							
Akut prioriterede	430-81085	Maskinværksted - Vejtek	Sdr. Højrupvejen 89, 5750 Ringe			X	
	510-81296	Smedje	Starup Skolevej 44, 6100 Haderslev			X	
	410-81169	Smedje	Sletterødvej 19, 5463 Harndrup			X	
	575-81132	Skudstrup Smedeforretning	Skudstrup Bygade 3, 6630 Rødding			X	
	621-00828	Tidligere benzinsalg og smedeværksted	Vonsildvej 42, 6000 Kolding			X	

Hvordan er de nye forureningsundersøgelser og oprensninger udvalgt?

De bærende principper for prioritering af indsatsen

Principperne for regionens indsats over for jordforurening er beskrevet i Jordforureningsstrategien, hvor det overordnede princip er:

1. Indsatsen over for grundvandstruende forureninger i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande (IVO) har højeste prioritet
2. Indsatsen over for indeklimateproblemer på boliggrunde prioriteres højt
3. Indsatsen i forhold til overfladevand og natur samt over for jordforurening med kontaktrisiko prioriteres sideordnet:
  - 3a Indsatsen over for overfladevand og natur prioriteres kun i særlige tilfælde
  - 3b Indsatsen over for jordforurening med kontaktrisiko prioriteres kun i særlige tilfælde

Den overordnede målsætning i strategien er 'mest godt grundvand for pengene'.

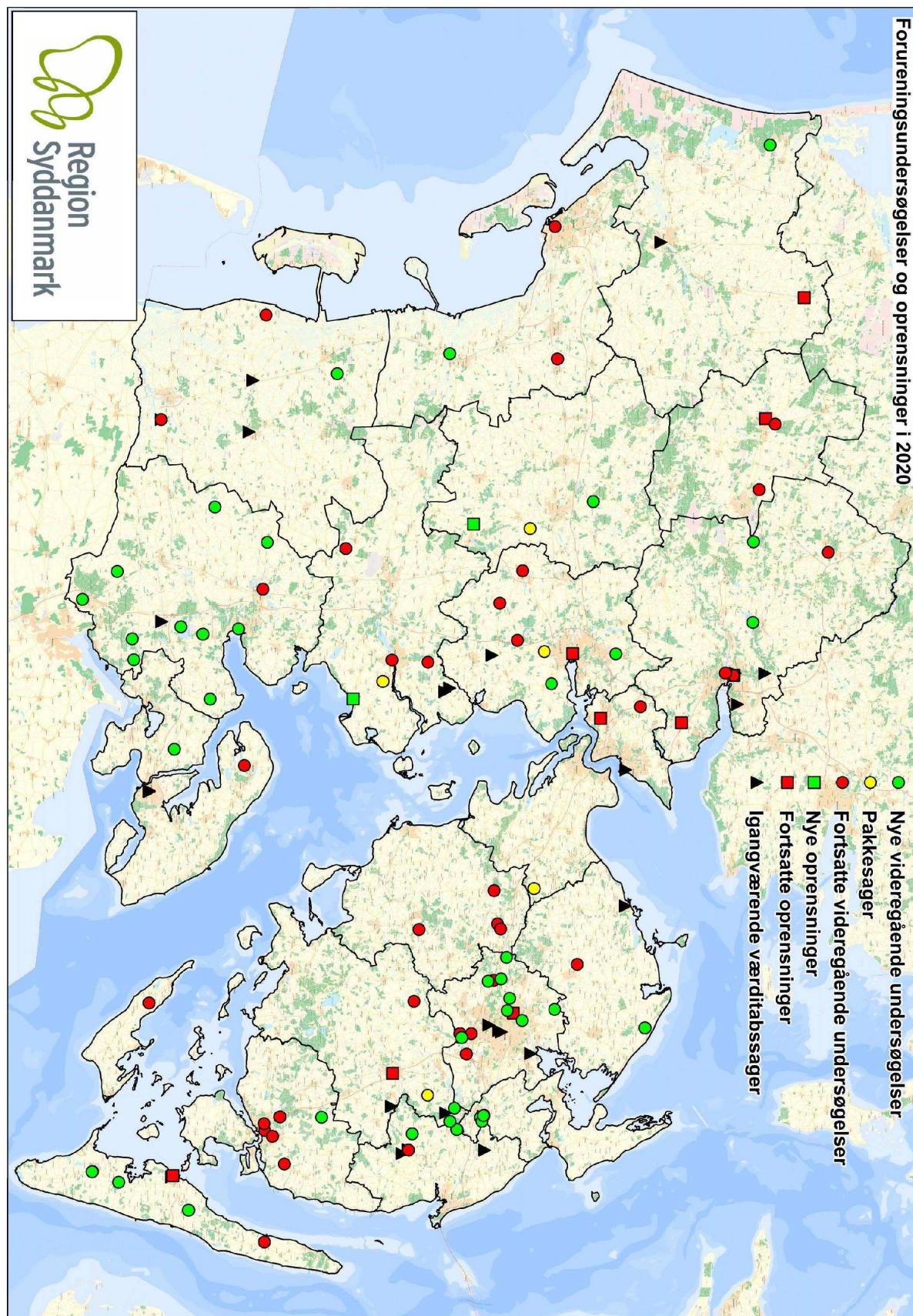
Regionen prioriterer først indsatsen for de mest grundvandstruende forureninger i de sårbare områder indenfor OSD og IVO. De sårbare områder er defineret som de områder, der er nitratfølsomme (NFI) samt de borningsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Som et led i prioriteringen af indsatsen fremover har vi inddelt regionen i 46 delområder. Områderne kan ændres eller omprioriteres i samråd med kommuner og vandforsyninger. Dette kan ske, hvor det giver mening i forhold til at sikre vandressourcen i områder, hvor det er vanskeligt at finde godt nyt grundvand. Se mere herom i Jordforureningsstrategien.

Den tredelte prioritering af forureningsrisici betyder, at vi også igangsætter nye videregående forureningsundersøgelser og oprensninger, når vi får kendskab til jordforureninger, der giver anledning til alvorlige indeklimateproblemer i boliger. Indsatsen over for kontaktrisiko, natur og overfladevand, prioriteres kun i særlige tilfælde, dog bliver der som noget nyt i 2020 igangsat såkaldte pakkesager, som består af akut prioriterede bolig-matrikler, hvor evt. oprensning i form af afgravning, kan ske i direkte sammenhæng med forureningsundersøgelserne.

Indsatsen i forhold til overfladevand og natur er fastlagt i en aftale mellem Danske Regioner og Miljøministeriet. Det er forudsat, at regionens indsats over for forurening af vandløb, søer og kystvande samtidig vil dække indsatsen i forhold til de internationale naturbeskyttelsesområder. Frem til 2019 har regionen foretaget kildeopsporing, risikovurdering og ydet indsats over for de akutte sager. På de lokaliteter hvor der er behov for yderligere indsats, er det planen, at den skal gennemføres efter forhandling med staten.

Forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020

Kortbilag: © Kort & Matrikelstyrelsen

Den konkrete prioritering for 2020

Regionen vil i 2020 igangsætte:

Grundvand

- 19 videregående undersøgelser af grundvandsprioriterede forureninger med højmobile stoffer samt pesticider i sårbare grundvandsområder i Aabenraa, Gråsten, Odense Vest, Tinglev, Langeland, Svendborg og Nyborg. 7 af disse er lossepladser.
- 6 videregående undersøgelser af akut prioriterede forureninger, der udgør en risiko for betydningsfuldt grundvand.

Grundvand / Indeklima

- 3 videregående undersøgelser af forurening med olie eller klorerede opløsningsmidler, der udgør en risiko for indeklimaet i boliger og for betydningsfuldt grundvand.

Grundvand / indeklima / kontakt

- 3 videregående undersøgelser med risiko for værdifuldt grundvand, indeklima og kontakt. 2 af de 3 er lossepladser.

Grundvand / Kontaktrisiko

- 2 videregående undersøgelser med risiko for kontakt og betydningsfuldt grundvand. Heraf en losseplads

Grundvand / overfladevand

- 1 videregående undersøgelse med risiko for grundvand og overfladevand. Der er tale om en losseplads.

Indeklima

- 1 videregående undersøgelse af akut prioriteret forurening, hvor et højt indhold af flygtige stoffer udgør en risiko for indeklimaet i boliger

Indeklima / kontakt

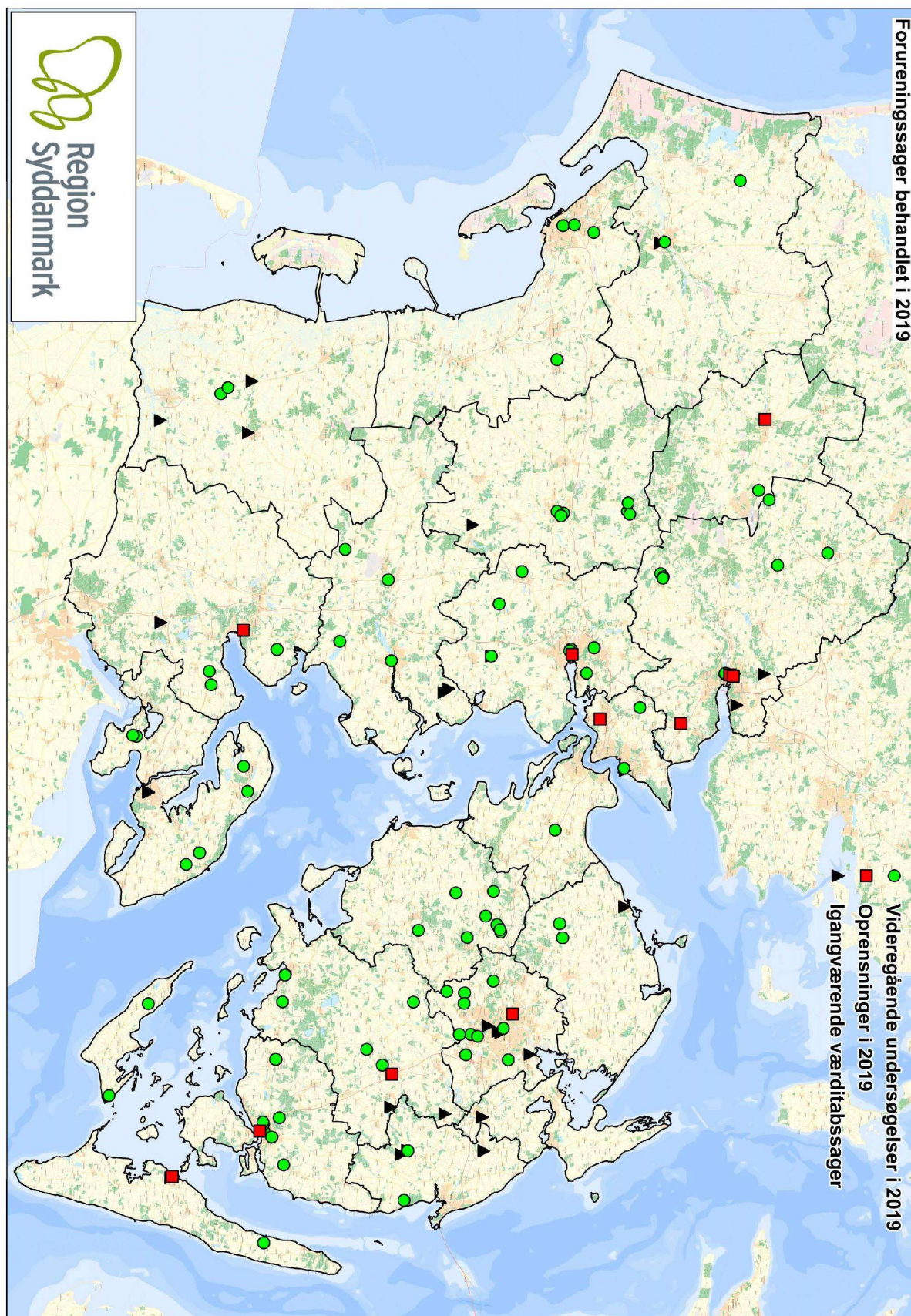
- 1 videregående undersøgelse af akut prioriteret forurening, hvor tjæreprodukter og klorerede opløsningsmidler udgør en risiko for henholdsvis kontakt og indeklima

Kontaktrisiko

- 4 videregående undersøgelser af akut prioriteret forurening, hvor enten DDT- eller tungmetalforurening udgør en kontaktrisiko ved boligerne.
- 2 oprensninger af overfladeforureninger ved boliger.
- 5 akut prioriterede "pakkesager", hvor høje indhold af tungmetaller udgør en risiko for boliganvendelsen. Hvis oprensning er nødvendig gennemføres denne i direkte sammenhæng med forureningsundersøgelserne, da oprensningsmetoden vil være afgravning.

Kortet på næste side viser de forureninger hvor Region Syddanmark har gennemført videregående undersøgelser og/eller oprensninger i 2019 eller tidligere, samt forurenede grunde der er prioriteret akut i løbet af 2019.

Forureningsundersøgelser og oprensninger gennemført i 2019

Øvrige jordforureningsopgaver

Generationsforureninger

I Syddanmark er sporene efter det tidligere Grindstedværket synlige flere steder. I og omkring Grindsted by er der spildt og deponeret kemikalieaffald og udledt urensset spildevand til Grindsted Å, ligesom forurening fra fabriksgrunden har forårsaget en massiv forureningsfane under store dele af Grindsted by. I Kærgård Klitplantage blev der i årene 1957 til 1973 dumpet 286.000 m³ spildevand i seks gruber i klitterne ud for Vesterhavet.

Generationsforureninger er karakteriseret ved, at de ikke forsvinder af sig selv og er typisk opbygget over flere generationer. Gør vi ikke noget, så vil kommende generationer arve både forureningen og regningen.

Der er pt. identificeret ni generationsforureninger med offentlig indsats i Danmark, dvs. jordforureninger, der er så økonomisk byrdefulde (>50 mio. kr.) at de ikke kan løses inden for et regionalt budget. Kærgård Klitplantage og fabriksgrunden i Grindsted er begge generationsforureninger og de vil både i 2020 og i årene frem forsat kræve mange ressourcer.

Udviklingssamarbejder om drikkevandsbeskyttelse

Region Syddanmark vil i 2020 fortsætte samarbejdet i partnerskaber med vandforsyninger, kommuner og andre eksterne interessenter. Formålet er at udvikle værktøjer, metoder og processer, der kan målrette parternes samlede indsats for drikkevandsbeskyttelse og derved optimere indsatsen og reducere parternes samlede omkostninger.

I de efterfølgende afsnit nævnes et udpluk af de partnerskabssamarbejder, som regionen har været med i de sidste 2-3 år og som fortsætter i 2020.

Pesticidpartnerskaber

Region Syddanmark har siden 2016 indgået i partnerskabssamarbejder omkring pesticidforurening af grundvandet. I et partnerskab arbejder kommunen, vandforsyningen og regionen sammen om at finde årsager og løsninger på udfordringerne for det enkelte vandværk.

Regionen har særligt fokus på pesticidpunktkilder, mens vandforsyningen og kommunen har fokus på vandkvalitet og forsyningssikkerhed samt planer for beskyttelse af grundvandet mod fremtidig forurening. I forbindelse med de fælles partnerskaber bidrager Region Syddanmark med viden og kendskab til pesticidpunktkilderne i områderne, opsporing og undersøgelse af pesticidpunktkilder samt viden om, hvordan der skelnes mellem pesticidpunktkilder og pesticidfladekilder.

Et bedre kendskab til pesticidpunktkilder er afgørende for at vandforsyningerne kan optimere driften af kildepladserne og tilpasse indvindingsstrategien til de faktiske forhold, eller tage andre handlemuligheder i brug. Det har stor betydning for vandforsyningerne og for indvindingsstrategien, om der er tale om en pesticidpunktkilde eller en pesticidfladekilde. For regionen giver det øgede kendskab til pesticidpunktkilderne mulighed for mere robuste risikovurderinger og derigennem bedre prioritering af regionens indsats i de enkelte indvindingsområder.

Der er en betydelig gevinst ved at samarbejde. Vidensgrundlaget bliver løftet, indsatserne koordineres og samarbejdet forpligtiger til at finde fælles løsninger til gavn for alle parter. Herudover vil parternes samlede ressourceanvendelse til området blive optimeret.

Regionen har i 2019 arbejdet med partnerskabsprojekter ved otte vandforsyninger fordelt i fire kommuner. De igangværende partnerskabsprojekter forventes afsluttet i 2020. Der er stor interesse for at samarbejde om pesticider, hvorfor der i 2020 forventes yderligere partnerskabsaftaler.

Tværgående samarbejder om pesticidpunktkilder

I 2020 vil Region Syddanmark tage initiativ til et strategisk partnerskab med relevante vidensinstitutioner. Formålet med samarbejdet er at videreudvikle vidensgrundlaget om regionens pesticidforureninger med henblik på udvikling af metoder, der kan muliggøre og effektivisere oprensning af pesticidpunktkilder.

Tværgående samarbejde om pesticidanalyser

Fra oktober 2017 til december 2018 udviklede Region Nordjylland, Region Midtjylland, Region Sjælland og Region Syddanmark i samarbejde med GEUS og Miljøstyrelsen en udvidet analysepakke for pesticider. Det skete ved at gennemgå kemisk-fysiske egenskaber, salgsstatistikker og aktuelle fund for alle pesticider, der har været godkendt i Danmark siden 1950'erne. På baggrund af de tilgængelige data blev der udvalgt en række stoffer, som blev vurderet til at udgøre en potentiel grundvandstrussel. Resultatet er en pesticid-vand-analysepakke med 233 pesticidstoffer og en pesticid-jord-analysepakke med 112 pesticidstoffer. Resultaterne har givet genlyd i hele landet og har inspireret til en intensiveret og mere helhedsorienteret screening af det danske grundvand.

Nyt værktøj til at risikovurdere forureninger i fremtidens klima

Klimaændringer vil vise sig i form af øget nedbør om vinteren, skybrud og tørkeperioder om sommeren. Klimaændringerne er på vej, og vil fortsætte en årrække uanset bestræbelserne på at reducere klimabelastningen. Ændringerne udgør en massiv udfordring i forbindelse med regionens risikovurdering af punktkilders trussel mod grundvandet.

Region Syddanmark har i samarbejde med GEUS igangsat udviklingen af et modelværktøj, som skal gøre det muligt at udarbejde en prognose for forureningsspredningen fra punktkildeforureninger i et fremtidigt klima. Arbejdet gennemføres i EU regi i forbindelse med TOPSOIL-projektet, som er delvist finansieret af Interreg North Sea programmet.

Igennem projektperioden fra efteråret 2017 og frem til starten af 2020 er der opstillet en række detaljerede geologiske og hydrologiske modeller i indvindingsoplandet til Eksercermarkens kildepladser i Odense. I 2019 er der opstillet en stoftransportmodel fra konkrete forureningskilder i indvindingsoplandet. Det forventes, at en endelig model til risikovurdering af punktkilders trusselsbillede i et fremtidigt klima vil være klar i starten af 2020.

Miljøvurdering af ”Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020”

Region Syddanmark har vurderet, at indsatsen i ”Jordforurening – Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2020” ikke er omfattet af den gældende bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer, fordi forslaget ikke fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter og ikke medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Klagevejledning

Afgørelsen om at der ikke skal udarbejdes miljøvurdering, kan påklages til Miljø og Fødevareklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål. Klageberettigede er enhver, der har en retlig interesse i afgørelsen.

Klage skal indsendes via Klageportalen på Miljø og Fødevareklagenævnets hjemmeside <https://naevneneshus.dk/> Det koster kr. 900 for privatpersoner og kr. 1.800 for virksomheder og organisationer at klage og gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Regionen modtager klagen via Klageportalen og klagen anses for indsendt, når den er tilgængelig for regionen i Klageportalen. Ønsker du at klage over regionens afgørelse, skal din klage være tilgængelig for Region Syddanmark i Klageportalen senest 4 uger fra offentliggørelsen.

Region Syddanmark
Vand og Jord
Damhaven 12 . 7100 Vejle
Tlf. 7663 1000

<https://regionsyddanmark.dk/wm463125>

Region Syddanmark